

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Pavla Koláře a soudců JUDr. Ladislava Bognára a Mgr. Petra Juračky ve věci

žalobců: a) R K narozený
bytem

b) J K , narozený
bytem

oba žalobci zastoupeni advokátkou JUDr. Kristinou Škampovou
sídlem Pellicova 8a, 602 00 Brno

proti

žalované: **Fakultní nemocnice Brno**, IČO 652 69 705
sídlem Jihlavská 20, 625 00 Brno
zastoupená advokátkou JUDr. Hanou Krejčí
sídlem Špitálka 23b, 602 00 Brno

o ochranu osobnosti, k odvolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 5. 2016 č. j. 24 C 13/2010-235,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se **zrušuje** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem Krajský soud v Brně uložil žalované zaplatit každému ze žalobců částku 1.000.000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy, která žalobcům nastala v důsledku úmrtí jejich matky. Závěr o nedostatečné lékařské péči věnované matce žalobců soud postavil především na stanovisku znalce prof. V Č . Soud prvního stupně dále konstatoval, že žalovaná tím, že nezajistila provedení soudně lékařské pitvy zemřelé, zmařila možnost provedení klíčového důkazu, což mělo negativní dopad na zjišťování skutkového stavu; v této souvislosti soud uvedl, že nebyla nalezena jiná pravděpodobnější příčina smrti pacientky, než nedostatky léčebného postupu. Námitku promlčení měl soud prvního stupně za rozpornou s dobrými mravy. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle procesního výsledku.
2. Proti rozsudku podala žalovaná odvolání, v němž soudu prvního stupně vytkla jednostranné hodnocení ve prospěch žalobců. Žalovaná rozporovala, že by při provedení pitvy zemřelé nepostupovala v souladu s právní úpravou. Odvolatelka zdůraznila, že soud prvního stupně, jakož i znalec prof. Č , zcela pominuli rozsáhlé znalecké dokazování obsažené ve věcech vedených pod sp. zn. 91 T 120/2005 a 16 C 344/2006, z této důkazní materie soud v rámci odůvodnění použil toliko stanovisko doc. K , které však bylo zpochybněno revizním znaleckým posudkem. Závěry znalce prof. Č jsou přitom v rozporu s dříve vyhotovenými posudky, jeho názory má odvolatelka za nezdůvodněné, spekulativní a vnitřně rozporné, její návrhy na výsledcích dalších lékařů a zadání revizního znaleckého posudku byly

zamítnuty. Soud se nevypořádal s námitkou žalované o nedostatku oborové specializace znalce prof. Č. Odvolatelka dále nesouhlasila s posouzením námitky promlčení a nedostatečným odůvodněním výše přiznané náhrady újmy. Ve vztahu k předmětu řízení odvolatelka poukázala, že předposlední jednání soudu bylo odročeno jen za účelem písemných závěrečných návrhů stran a vyhlášení rozsudku, žalobci však ve svém písemném závěrečném návrhu rozšířili výši žalované částky z 500.000 Kč na 1.000.000 Kč pro každého, což soud před vyhlášením rozsudku připustil. Změna žaloby byla žalované doručena až společně s protokolem o vyhlášení rozsudku, a tedy žalované bylo upřeno právo vyjádřit se ke změně žaloby.

3. Žalobci se ztotožnili s rozsudkem soudu prvního stupně a jeho odůvodněním.
4. S ohledem na to, že rozhodnutím ze dne 22. 2. 2017 č. j. 1 Co 75/2016-286 odvolací soud žalobu zamítl, neboť došel k názoru o promlčení uplatněného nároku, přičemž vznesení námitky promlčení neměl za rozporné s dobrými mravy, dovolání žalobců proti tomuto rozhodnutí byly odmítnuty usnesením Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2018 č. j. 30 Cdo 4545/2017-314, obě tato rozhodnutí však byla následně zrušena nálezem Ústavního soudu ze dne 10. 12. 2019 sp. zn. IV. ÚS 3500/18 (dále též jen „Nálež“), zabýval se odvolací soud se v první řadě posouzením promlčení, přičemž vycházel z názorů obsažených v Nálezu, zejména v odstavci 44. jeho odůvodnění.
5. Řízení o nemajetkovou újmu bylo zahájeno 17. 2. 2010, přičemž k úmrtí matky žalobců došlo dne 24. 12. 2003. Stanovisko o nepromlčitelnosti práva na peněžitou náhradu nemajetkové újmy bylo judikaturou jednotně a dlouhodobě zastáváno až do 14. 11. 2007, kdy bylo do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek zařazeno rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 Co 63/2003 uvádějící, že právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích podle ustanovení § 13 odst. 2 občanského zákoníku je právem majetkové povahy, které se promlčuje v obecné promlčecí době. Tato zásadní změna judikatury byla následně potvrzena rozsudkem velkého senátu Nejvyššího soudu č. j. 31 Cdo 3161/2008-156 ze dne 12. 11. 2008, který byl publikován ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 73/2009.
6. K úmrtí matky žalobců jako události zakládající počátek běhu promlčecí lhůty v souzené věci došlo v době, kdy judikatura zastávala názor o nepromlčitelnosti předmětného nároku. Legitimní očekávání žalobců ohledně této ustálené rozhodovací praxe trvalo až do publikace přelomového rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu č. j. 31 Cdo 3161/2008-156 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 7/2009, z něhož žalobci mohli zjistit, že jejich nárok podléhá promlčení. Tento okamžik je proto třeba považovat za počátek běhu promlčecí lhůty peněžitých nároků založených nemajetkovou újmu, která nastala před publikací zásadní změny soudní judikatury, jak vyplývá ze závěrů Nálezu. Právo na peněžitou náhradu nemajetkové újmy se promlčuje v obecné tříleté promlčecí době (viz § 101 zák. č. 40/1964 Sb., tehdejšího občanského zákoníku). Ta započala v projednávané věci běžet publikací změny judikatury v roce 2009, a protože žaloba byla u soudu uplatněna dne 17. 2. 2010, žalovanou vznesená námitka promlčení je nedůvodná.
7. Z obsahu spisu odvolací soud pro účely tohoto řízení zjistil, že při ústním jednání konaném dne 20. 8. 2015 soud prvního stupně k důkazu sdělil podstatný obsah spisů Městského soudu v Brně sp. zn. 91 T 120/2005 a 16 C 344/2006. Usnesením ze dne 13. 10. 2015 byl znalcem ustanoven prof. V Č. jehož úkolem bylo zjištění, zda byla matce žalobců při hospitalizaci v zařízení žalované správně poskytnuta zdravotní péče. Poté, co byl tento znalecký posudek zpracován, žalovaná označila jeho nedostatky a s poukazem na závěry dříve zpracovaných znaleckých posudků žádala o jeho doplnění, eventuálně o vypracování revizního znaleckého posudku. Soud prvního stupně znalece prof. Č. vyslechl dne 19. 5. 2016, kdy znalec uvedl, že měl k dispozici spisy Městského soudu v Brně sp. zn. 91 T 120/2005 a 16 C 344/2006. Po výsledku žalovaná znovu navrhla revizní znalecký posudek, tento

důkazní návrh však soud prvního stupně zamítl a jednání odročil na 26. 5. 2016 za účelem přednesu či předložení písemných závěrečných návrhů. Žalobci v písemném závěrečném návrhu doručeném soudu dne 25. 5. 2016 navrhli rozšíření žaloby z částky 500.000 Kč na 1.000.000 Kč pro každého žalobce, soud prvního stupně téhož dne toto podání zaslal zástupkyni žalované, která si je vyzvedla z datové schránky dne 26. 5. 2016, na jednání dne 26. 5. 2016, kterého se strana žalovaná neúčastnila, připustil změnu žaloby a vyhlásil rozsudek.

8. Odvolací soud má za důvodné námitky žalované vůči průběhu dokazování a hodnocení jeho výsledků, které bylo založeno především na znaleckém posudku prof. Č . Ústavní soud v bodech 3. až 5. odůvodnění Nálezu shrnul, že v řízeních vedených Městským soudem v Brně pod sp. zn. 91 T 120/2005 a 16 C 344/2006 byly provedeny čtyři znalecké posudky ohledně hodnocení lékařské péče poskytované matce žalobců, přičemž většina znalců došla k závěru, že léčba nebyla non lege artis. Soud prvního stupně sice provedl důkaz obsahem uvedených spisů, avšak další znalecké posudky ve svém odůvodnění pomíjí, přičemž ani neuložil znalci prof. Č vyjádřit se k jejich závěrům, přestože závěry znaleckého posudku znalce prof. Č jsou výrazně odlišné od závěrů většiny znaleckých posudků, nezajistil nezbytnou konfrontaci mezi těmito názory a přesvědčivé zdůvodnění závěrů znalce, o jehož posudek své rozhodnutí opřel. Je nutno přitom na tomto místě uvést, že konstatování ve druhém odstavci na str. 12 odůvodnění napadeného rozsudku, že ze strany žalované nedošlo ke zpochybnění posudku prof. Č a revizní znalecký posudek proto nepřicházel do úvahy, je v rozporu s obsahem spisu, žalovaná již ve vyjádření ze dne 23. 3. 2015 namítla nedostatky posudku a žádala jeho přepracování, příp. revizní posudek, což zopakovala i po výslechu znalce. V této souvislosti lze poukázat např. na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 22 Cdo 1561/2010 uvádějící *„Soud hodnotí přesvědčivost posudku co do jeho úplnosti ve vztahu k zadání, logické odůvodnění jeho závěrů a soulad s ostatními provedenými důkazy. Hodnocení důkazu znaleckým posudkem tedy spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přiblíženo ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení.“* Soud tedy nemůže přehlížet existenci dalších znaleckých posudků, nadto s odlišným závěrem, ale naopak rozpory mezi závěry znaleckých posudků musí přesvědčivě vysvětlit. Na tom nic nemění ani názor soudu prvního stupně o pochybení žalované, která nezajistila provedení soudně lékařské pitvy zemřelé, čímž měla zmařit provedení zásadního důkazu, který by jednoznačně určil příčinu úmrtí. Dle názoru odvolacího soudu je totiž toto hodnocení předčasné, neboť to, zda s ohledem na dané okolnosti měla být provedena pitva na oddělení soudního lékařství či byla dostačující „běžná“ pitva, je otázkou odbornou, při četnosti znaleckých posudků pak k jejímu zodpovězení není dostačující ojedinělý názor znalkyně doc. H K a soud prvního stupně k posouzení této problematiky nevedl ani znalece prof. Č
9. Lze tak shrnout, že soud prvního stupně ve svém rozhodnutí vycházel z neúplného znaleckého posudku prof. Č , který zcela pominul odlišná stanoviska jiných znaleckých posudků, jejichž obsah byl přitom sdělen k důkazu, s rozpory v závěrech znaleckých posudků se ve svém rozhodnutí nevypořádal, přestože žalovaná na další znalecké posudky výslovně upozorňovala, vytkla konkrétní vady posudku prof. Č a žádala jeho doplnění či revizní posudek, a odůvodnění, proč zamítl navrhované doplnění dokazování, neodpovídá průběhu řízení. Odvolacímu soudu proto nezbylo, než napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 219a odst. 1 písm. a) o.s.ř. zrušit a podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V něm krajský soud doplní dokazování ve smyslu dopracování znaleckého posudku prof. Č , který by měl své závěry vysvětlit a obhájit i v porovnání s odlišnými stanovisky ostatních znalců. V návaznosti na přesvědčivost doplněného znaleckého posudku soud zváží otázku již navrhovaného revizního posudku, přičemž potřebnost revizního zkoumání posudku vymezil Nejvyšší soud např. ve věci sp. zn.

25 Cdo 583/2001 „*Přezkoumání závěrů znaleckého posudku ve smyslu ustanovení § 127 odst. 2 o. s. ř. dalším posudkem jiného znalce, vědeckého ústavu nebo jiné instituce (tzv. revizní znalecké zkoumání) je namístě tehdy, jestliže znaleckým doložením nebyly objasněny všechny skutečnosti potřebné k rozhodnutí ve věci, k nimž je třeba odborných znalostí, popř. jestliže soud má k dispozici dva znalecké posudky s rozdílnými závěry o stejné otázce a pro rozpory, které se nepodařilo v řízení odstranit, nemohou být tyto znalecké posudky podkladem pro rozhodnutí.*“ Má-li soud prvního stupně v úmyslu vyvozovat závěry ze způsobu provedení pitvy, i k této odborné otázce by měl mít skutkové podklady zpracované znalcem.

10. Nad rámec nezbytného odůvodnění tohoto rozhodnutí odvolací soud doplňuje, že postupem při připuštění změny žaloby učiněné v rámci závěrečného návrhu, aniž by protistrana měla reálnou možnost vyjádření k navrhované změně, došlo k porušení procesních práv žalované.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o.s.ř.).

Olomouc 12. května 2020

JUDr. Pavel Kolář v.r.
předseda senátu

Jana
Sedláčková

Digitálně podepsal Jana
Sedláčková
Datum: 2020.06.01
07:55:12 +02'00'

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Sedláčková.